

**Totivs Ivris Canonici Compendivm, Siue, Brevis Svmma In
Qvinque Libros Decretalivm Sacri Concilii Tridentini
Decretis Accommodata**

In Qva Ivris Canonici Primæ Institutviones, seu Elementa ita traduntur, vt plurima breuiter ac decisiuè explicentur, & Canonum, Glossarum, ac Doctorum receptorum auctoritate communiantur ...

Continens Librum Quartum & Quintum Decretalium

**Axel, Johannes Honorius van
Coloniae Agrippinae, 1656**

Titulus IX. De apostatis & reiterantibus baptisma.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61572)

tatem possidet bona fide, schismatici non possident bona fide, sed sunt intrusi, & sibi non est respondendum de viribus dignitatis à subditis, qui per solutionem illis factam non liberantur, quia non eis, sed dignitatibus sunt obligati, *Innoc. in c. in litteris num. 3. de restit. spoliat. nisi quis fortè cum schismatico contraxisset, quo casu tenetur eis ex cōtractu, l. si urbana ff. de cond. indeb. & gesta in damnum ecclesiæ non tenent, gesta ad commodum ecclesiæ tenent, gloss. fin. in c. 1. hoc tit. quando contractus fuerunt separati, vel cum diversis personis gesti, si vero plures contractus fuerint initi cum eadem persona & permixtim, tunc commodum cum incommo do compensatur. Pan. in c. 1. in fi. post Host. & ibi Boich. & Can. hoc tit.*

16 Dispensat cum schismatico solus ꝑ Papa, non ejus Legatus in episcopatu, *c. quia diligentia de elect. & ibi Pan. & Can. dignitate exempta, c. cum venerabilis de consuet. c. fin. de renunciat. & in aliis beneficiis aut ordinibus, cum eo qui recipit à schismatico ordinem scienter vel ignoranter, si ignorantia fuit crassa & supina, c. ordinationes §. qui vero vers. Amodo vero 9. quest. 1. gloss. fin. in fin. in c. 2. hoc tit. si vero ignorantia fuerit probabilis, dispensat episcopus, gloss. in c. presbyteros in verb. penes 50. dist. Pan. in c. 2. num. 7. & ibi Anchar. in fine hoc tit. & Can. nec obstat huic distinctioni quod canones dicunt, episcoporum, qui prius inter Catholicos deputati sunt, si postea excommunicationis sententia notati fuerint, ordinationes misericorditer, *c. per illicitam in fine c. ab excommunicationis c. ordinationes §. qui vero 9. quest. 1. & episcopi semper dispensant ubicunque à jure permittitur dispensatio in genere licet specificè non permittatur episcopis, Pan. in c. fin. sub num. 10. in fin.**

*de postul. Pralat. & in c. at si clerici §. de adulteris sub. num. 5. vers. si vero expresse non indulget de jud. Prob. ad Monach. in c. 1. numer. 14. de etat. qualit. in 6. quia Urbanus secundus Papa protestatus fuit in d. c. ordinationes 9. quæstion. 1. quod amodo quicunque à schismaticis ordinari se permiserint, nullatenus ista venia digni habeantur, & nullum præjudicium sacris canonibus fieri vult, sed quod obtineant proprium robur, ipse vero episcopus schismaticus conversus ad unitatem ecclesiæ & receptus in ordine suo cum ordinato à se in schismate non potest dispensare, sicut nec Episcopus simoniacus cum ordinato à se data pecunia potest dispensare, *c. presentium 1. quest. 5. gloss. fin. in princ. c. 2. hoc tit. & ibi Pan. Anchar. & Can. communiter, sed bene ejus successor, c. 2. de ordin. ab episc. qui renunc. episcop. & ibi Can. notant, gloss. in c. presentium 1. quest. 5. in ver. fratrum & ibi Can.**

Titulus IX.

De apostatis & reiterantibus baptisma.

SUMMARIÀ.

- 1 APOSTASIA est temerarius recessus, à statu fidei, obedientie, vel religionis.
- 2 Triplex est, perfidia, inobedientia, irregularitatis.
- 3 non incurruntur ex sola transgressione vel contemptu sed requiritur totalis desertio.
- 4 Apostata perfidia punitur ut hæreticus.
- 5 Apostata inobedientia diversimode punitur juxta diversas inobedientie circumstantias.
- 6 Apostata à religione dicitur regularis sive monachus quantumcunque per omnia por-

- ret habitum suum si eum cooperit habitu clericorum secularium in superiore veste.
- 7 potest incarcerari ut habitum reassumat.
- 8 quando habitum dimittit animo deserendi religionem efficitur infamis & ineligibilis.
- 9 quando non apparet de animo deserendi religionem, non incurritur infamia vel inhabilitas, sed ipso facto excommunicatio.
- 10 Quod si religiosus intrat aliud monasterium in casu non concesso non dicitur apostatare.
- 11 CLERICUS secularis qui dimittit habitum & tonsuram si est constitutus in minoribus dicitur apostatare quando habet beneficium & compellitur ad habitum reassumendum.
- 12 Constitutus in sacris dicitur apostatare.
- 13 Clerici seculares in apostasia deprehensi non perdunt privilegia clericalia.
- 14 quæ regula limitatur duobus modis.
- 15 REBAPTIZANTIS & rebaptizati poena secundum leges civiles & canones.
- 16 Acolitus præbens ministerium rebaptizandi an possit promoveri.

POST titulos de hæreticis & schismaticis subdit compilator de apostatis, & reiterantibus baptisma, qui censentur apostatare dum recedunt à priore baptisinate. Apostasia est temerarius & recessus à statu fidei, obedientiæ, vel religionis, nam triplex est, 1. Perfidia quando quis recedit à fide, c. non potest 2. quest. 7. inobedienciæ quando quis transgreditur spontanea voluntate præceptum, & sacris Canonibus obedire contemnit, c. si quis venerit c. illud de major. & obed. c. generali & ibi gloss. in verb. inhibemus de elect. in 6. & ibi Can. irregularitatis cum quis recedit ab ordine suo sive sumptæ religionis, c. 1. hoc tit. & ibi gloss. 1. & Can. c. fin. 50. distinct. dicitur apostata, id est retroabiens, c. non observetis §. qui autem 26. quest. 7. dictæque tres species non incurritur ex

sola & transgressione temeritate vel contemptu, sed requiritur recessus totalis & desertio, Achill. decis. unica. num. 8. & seqq. hoc tit. Io. de Anan. in c. 1. sub num. 7. ibi dimissione habitus longeva continua hoc tit. Anchar. in c. 2. sub num. 3. ne cleric. vel monach. in 6. & ibi Can.

Apostata perfidiæ & punitur ut hæreticus, quia verè est hæreticus ex quo recessit à fide, juribus supra allegatis in tit. de hæret. apostata inobedienciæ & diversimodè punitur juxta diversas circumstantias inobedienciæ, qui non vult obedire Papæ seu ipsius Canonibus, credendo ipsum non habere potestatem condendi canones, punitur hæreticus, cap. nulli & ibi gloss. 1. & Can. 19. dist. c. generali & ibi gloss. in verb. inhibemus & Can. de elect. in 6. & est infamis, c. infames in princ. 6. quest. 1. si credit Romanam ecclesiam potestatem habere & contra facit canoni decernenti, secus si exhortanti, non semel, sed pluries, quia sic ei placet, tunc præmissa monitione deponitur, c. denique §. fin. 4. distinct. late Gewin. in c. generali num. 10. 11. & 12. de elect. in 6. quando in illo canone, cui contravenit, non imponitur alia poena, nam si in canone alia poena imponeretur, tunc illa esset imponenda, c. cupientes §. si vero & ibi gloss. in verb. priventur de elect. in 6. & Can. qui venerit contra decretum episcopi vel sui superioris excommunicatur, & si fuerit incorrigibilis, de fratrum consortio expellitur, c. si quis venerit c. cum in ecclesiis de major. & obed. Apostata à religione & dicitur regularis sive monachus, quantumcunque per omnia portet habitum suum, si eum cooperit habitu clericorum secularium in superiore veste, clem. 2. & ibi gloss. in verb. extrinseci de vit. & honest. cleric. neque enim cuiquam regulari datur licentia occultè deserendi habitum suum.

fux religionis, c. quicumque in fine sess. 25. de
 7 reg. & monial. & potest incarcerari † & affli-
 gi ut habitum reassumat, c. à nobis hoc tit.
 8 quando habitum dimisit animo † dese-
 rendi religionem efficitur infamis, c. alieni
 2. quest. 7. & ineligibilis, etiamsi postea ef-
 ficiatur bonæ famæ; Archid. in cap. 2. sub nu-
 mero primo, ne cleric. vel monach. sæcul. neg. se
 immis. plures citant. ex dimissione habitus re-
 9 gularis quando non apparet † de animo
 deserendi religionem, non incurritur cri-
 men apostasiæ, infamia, irregularitas vel in-
 habilitas, sed tantum ipso facto excommu-
 nicatio, d. cap. 2. ne cleric. vel monach. in 6.
 late Achil. decis. unic. hoc tit. & non perdit
 privilegium c. si quis suadente 17. quest.
 4. aut alia privilegia clericis & religionis
 indulta, gloss. pen. in c. 2. ne cleric. vel mo-
 nach. in 6. & ibi Can. ideo si postea habitum
 male dimissum reassumat, & absolvatur ab
 excommunicatione, poterit eligi in Abba-
 tem, cum de tali irregularitate non probe-
 tur jure, Gemin. in c. 2. §. doctores sub num. 3.
 vers. quod si religiosus ne cler. vel monach. in 6.
 nisi ante reassumptionem habitus & abso-
 lutionem celebrasset in Divinis, quia tunc
 propter hoc incurrit irregularitatem, d. arg.
 2. is cui de sent. excomm. in 6. Franc. in c. 2.
 in fine princ. de sent. excom. in 6. quæ ex redi-
 ti, reassumptione habitus, & absolutione
 Abbatis non tollitur, Achil. d. decis. unica
 num. 5. hoc tit. c. 2. ne cleric. vel monach. in 6.
 & ibi Franc. num. 7. in fine & Can. l. non om-
 nes §. qui desertioni ff. de re milit. aut si ali-
 quem ordinem sacrum in apostasia recepif-
 set, in sic suscepto quantumlibet suo fuerit
 reconciliatus Abbati, & receperit pœni-
 tentiam, absque Romani Pontificis dispen-
 satione non potest ministrare, c. fin. hoc tit.
 c. legi 16. qu. 1. aut ad majores ordines pro-
 moveri, quia videretur ordinatus per sal-

tum, nam ex quo est irregularis non debet
 ordinari, Pan. in c. fin. sub num. 2. hoc tit. &
 ibi Can. Quod si Religiosus intrat aliud † 10
 monasterium in casu non concessio, non di-
 citur apostatare, etiamsi secundum mona-
 sterium sit magis largum, quia non reperitur
 venire contra substantialia regulæ, de qui-
 bus in c. cum ad monasterium in fine de
 stat. monach. & Can. regul. & si ordinem
 ibi suscepisset, potest sine dispensatione in
 ordine suscepto ministrare, c. ex parte de
 temp. ordin. & qualit. ordin. & ibi Can. gloss. in
 fin. in c. fin. hoc tit. & ibi Can. Gemin. in c. 2.
 §. doctores in fine ne cleric. vel monach. in 6.
 Clericus sæcularis † qui dimittit habitum 11
 & tonsuram, si est constitutus in minoribus
 apostatare dicitur, quando habet benefi-
 cium, & potest compelli ad reassumendum
 habitum & tonsuram, per excommunica-
 tionem, censuras ecclesiasticas, suspensio-
 nem & alia remedia, c. fin. & ibi gloss. 65.
 dist. Pan. post Innoc. in c. tua num. 3. hoc tit. &
 ibi Can. c. Ioannes de cleric. conjug. dictum est
 supra de vit. & honest. cleric. quando non pos-
 sident beneficium non dicitur apostatare,
 nec potest compelli ad reassumendum ha-
 bitum, nisi causative, ut moneatur ad reas-
 sumptionem habitus & tonsuræ sub com-
 minatione quod si non reassumpserit, per-
 det omne privilegium clericale; c. in audi-
 entia de sentent. excomm. Pan. in d. c. tua sub
 numer. 3. hoc tit. & ibi Can. si exercet actum
 omnino contrarium clericatui, sine alia ad-
 monitione perdit privilegia clericalia, ut si
 corruptam ducat in uxorem, cap. 1. de bi-
 gam. in 6. c. si quis viduam distinct. 34. vel ef-
 fectus sit miles & exerceat sæva, Pan. in cap.
 1. numer. 7. hoc tit. & ibi Can. secus si actus
 non sit omnino contrarius clericatui, c. si di-
 ligenti de for. compet. Constitutis in sacris
 † dicitur apostatare, & compellitur ad re- 12
 assum-

assumptionem habitus & tonsuræ per excommunicationem, *cap. si quis ex clericis* 23. *distinct. c. si quis ex clericis de vit. & honest. cleric. cap. 3. hoc tit.* per incarcerationem, *c. a nobis hoc tit.* & alia juris remedia, dictum est supra de vit. & honest. cleric. Clerici scilicet
 3 culates in apostasia † deprehensi non perdunt beneficia clericalia, unde percussus clericum qui dimisit habitum & tonsuram est excommunicatus, *cap. in audientia de sent. excommun. & ibi Panorm. numero primo, 2. & 3. Panorm. in c. contingit 2. numero 3. de sentent. excommun.* Limita primo † quia clerici quilibet etiam in minoribus constituti, qui relicto ordine clericali & habitu suo in apostasia tanquam laici conversantur, si in criminibus comprehensi teneantur, etiam sine pravâ monitione episcopi, perdunt privilegium *c. si quis suadente* 17. *quæstion. 4.* unde eos comprehendentes & vincientes non incidunt in excommunicationem, sed non perdunt privilegium fori, *c. 1. hoc tit. & ibi Panorm. in ult. lect. Socin. sub numero 5. Panorm. in d. c. in audientia in fine & in c. contingit el. 2. numero tertio & sexto, de sentent. excommun. c. si Iudex laicus de sentent. excommun. in 6.* Limita secundo in clericis viventibus ut laicis, si tertio Panorm. in *c. contingit 2. numero sexto, de sentent. excommunicat. moniti se non correxerint*, tunc perdunt omnia privilegia clericalia, quæ pro clericorum tutela & laicorum violentia coercenda dignoscuntur instituta, *cap. in audientia & ibi Panormitan. numero quarto, c. contingit el. 2. de sentent. excomm. clem. 1. de vit. & honest. cleric. relinquuntur ergo isti Iudici sæculari & per prius nulla fit degradatio, nam juris auctoritate post trinam monitionem habentur pro degradatis, Pan. in d. c. in audientia num. 5. de sent. excomm.*

Scienter † rebaptizans & rebaptizatus secundum leges ultimo supplicio percussuntur, *l. 1. & 2. C. ne sanct. baptis. reib.* secundum canones clericus deponitur, *c. rebaptizare & c. sep. c. eos quos de consecrat. distinct. 4.* laicus excommunicatur, & non promovetur ad ordines, *c. qui in aliquo 51. distinct. qui bis de consecr. Pan. in c. 2. in princ. & num. 2. hoc tit. & ibi Can.* Acolythus † præbens ministerium rebaptizanti, si crimen occultum est, potest promoveri, si publicum est, non potest promoveri ad majores ordines, nisi cum eo religionem intrante dispenseetur, *c. 2. hoc tit.* In casu dubii potest quis se facere rebaptizari secundum formam *c. 2. de baptismo, c. placuit cum duobus cc. seqq. de consecrat. distinct. 4.*

Titulus X.

De his, qui filios occiderunt.

SVMMARIA.

- 1 PARRICIDA jure canonico detruditur in monasterium.
- 2 Si pervenit in penitentia ingrediendo monasterium non est inde extrahendus, ut puniatur pœna civili.
- 3 MATRIMONIUM contractum ob filicidium non separatur.
- 4 PARENTUM pœna in quorum lectis infantes reperiantur mortui aut oppressi.

SIMONIA, hæresis, schisma, apostasia, de quibus dictum est principaliter in Deum committuntur, nunc subjicit delicta, quæ principaliter offendunt homines, & in consequentiam Deum, *arg. c. sicut 2. 17. quæst.* 4. præmittit per sex titulos subsequentes de homicidio, quia inter cætera crimina gravius